

SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA

<p>SÍNDIC DE GREUGES DE LA COMUNITAT VALENCIANA REGISTRE GENERAL</p> <p>07/10/2011</p> <p>EIXIDA NÚM. 38826 .....</p>

Ajuntament de Lucena del Cid
Sr. Alcalde-Presidente
Pl. d'Espanya, 22
LUCENA DEL CID - 12120 (Castelló)

=====
Ref. queixa núm. 1108317 i acumulades
=====

(Assumpte: discriminació del valencià en senyalització viària de Lucena del Cid.)

Senyor,

Vam rebre en esta institució un escrit signat pel Sr. (...) i altres, que va estar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment manifestaven els fets i les consideracions següents:

- Que: "l'Ajuntament de Lucena del Cid, malgrat ser un municipi de predomini lingüístic valencià, té retolat exclusivament en castellà els cartells de la senyalització viària, com ara a la Carretera del Riu on podem llegir, entre altres, "Museo Parroquial", "Plaza de España" o "Centro Municipal de Cultura".
- Que "la Llei d'ús del valencià estableix que el valencià és "la llengua pròpia" de la nostra Comunitat. L'Ordre d'1 de desembre de 1993 de la que aleshores es denominava Conselleria d'Educació i Ciència sobre l'ús de la toponímia i els noms dels municipis dictamina que "en la senyalització dels noms dels municipis s'emprarà la denominació oficial determinada pel Consell d'acord amb el procediment establert en la legislació vigent d'administració local i el Decret 58/1992".

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa, i li'n vam donar trasllat de conformitat amb el que determina l'article 18.1 de la llei esmentada, a fi de contrastar les al·legacions formulades pels interessats, i per demanar que ens remetera informació suficient sobre la realitat d'aquelles i de la resta de circumstàncies concurrents en este supòsit, i que fera extensiu el seu informe a concretar, si s'escau, les previsions existents perquè les senyalitzacions existents puguen estar en valencià.

La comunicació rebuda de l'Ajuntament de Lucena del Cid donava compte del següent:

“... En contestación al escrito sobre el asunto de referencia por el presente se le informa que este Ayuntamiento solicitó ayuda para rotulación en valenciano y la ayuda que se aprobó era tan escasa que se desistió porque con la misma no se podía ni hacer una placa.”

Una vegada conclusa la tramitació ordinària de la queixa, passem a resoldre-la amb les dades que consten en l'expedient, per la qual cosa li demanem que considere els arguments que li exposem a continuació i que constituïxen els fonaments de la resolució amb què concloem.

En els presents expedients de queixa es plantegen, essencialment, dues qüestions, les quals, tot i que estan relacionades entre si, han de ser analitzades separadament a fi d'evitar possibles equívocs. En primer lloc, s'hi planteja la correcció de l'actuació administrativa quant a la discriminació del valencià en la senyalització viària. En segon lloc, hi ha la possible vulneració dels drets lingüístics dels ciutadans, com a conseqüència de l'emissió d'un informe en una llengua cooficial distinta de la que ha estat emprada en els escrits inicials pels promotors de les queixes que ens ocupen, com també per esta institució al llarg de la tramitació dels expedients.

Pel que fa a la primera qüestió, això és, la senyalització viària monolingüe, hem de comunicar-li el següent:

1. Segons l'article 6 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana “... l'idioma valencià és l'oficial de la Comunitat, com també ho és el castellà. Tothom té dret a conèixer-los i usar-los”.

El mateix article estableix que la Generalitat haurà de garantir l'ús normal i oficial de les dues llengües, i que haurà d'adoptar les mesures necessàries per a assegurar-ne el coneixement.

Així mateix, disposa que caldrà atorgar una protecció i respecte especials a la recuperació del valencià.

2. La Llei 4/83, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, desplega el compromís irrenunciable de la Generalitat Valenciana de defensar el patrimoni cultural de la nostra Comunitat i, d'una manera molt especial, la recuperació del valencià, llengua històrica i pròpia del poble valencià, del qual constituïx el seu senyal d'identitat més peculiar.

Esta llei regula els criteris d'aplicació del valencià en l'administració, els mitjans de comunicació i l'ensenyament.

I determina quins àmbits de la Comunitat Valenciana són de predomini lingüístic valencià, entre els quals s'inclou el terme municipal de Lucena del Cid.

La Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià, al llarg del seu articulat regula l'ús normal i oficial del valencià, i especialment en l'article 7, en què

establix que el valencià és la llengua pròpia de la Generalitat i de les altres administracions públiques, a més de ser oficial juntament amb el castellà.

L'art. 15 de la mateixa llei atribuïx al Consell determinades competències per a la regulació de la toponímia oficial del valencià.

Així mateix, la Llei 6/1991 de la Generalitat, de 27 de març, regula la senyalització de les carreteres de la Comunitat Valenciana i el RD 334/1982, de 12 de febrer, preveu la senyalització de les vies de comunicació i la retolació dels servicis públics estatals en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

D'altra banda, el Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat, regula la senyalització de les vies de comunicació, les instal·lacions i els servicis públics en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, amb el propòsit de fer efectiva la recuperació del valencià en estos àmbits.

Este mateix Decret, en la disposició final primera, autoritza a la que aleshores es denominava Conselleria d'Educació i Ciència, a dictar les disposicions necessàries per al seu acompliment i, en este sentit, l'Ordre d'1 de desembre de 1993 sobre l'ús de les llengües oficials en la toponímia, la senyalització de les vies de comunicació i en la retolació dels servicis públics en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana estableix en l'article primer que: "El criteri general d'ús de les llengües oficials a la Comunitat Valenciana en la senyalització de vies i servicis públics haurà d'atendre al predomini lingüístic establert en el títol cinqué de la Llei d'ús i ensenyament del valencià (...)" i en l'art. 2 assenyalat que "(...) per mandat legal es requerisca la senyalització en les dues llengües, es donarà prioritat a una llengua o a l'altra segons el predomini lingüístic del territori en què s'ubique el senyal (...)", per la qual cosa, tenint en compte que Lucena del Cid, de conformitat amb el que estableix l'art. 35 del títol cinc, és territori de predomini lingüístic valencià, en conseqüència, la retolació dels servicis públics, com és el cas que ens ocupa, ha de ser feta preferentment en valencià".

La normativa vigent sobre l'ús del valencià, continguda en la Constitució espanyola, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i la LUEV, és clara i terminant, i no deixa lloc a cap interpretació. Per això l'Administració pública valenciana, tant l'autonòmica com la local, està obligada a garantir la normalització lingüística, atorgar especial respecte i protecció al valencià, i estendre'n l'ús en tots els àmbits socials, a fi de superar la desigualtat que encara existix respecte del castellà, l'altra llengua oficial, de manera que en cas pugua prevaler una llengua sobre l'altra; i esta obligació s'estén també a la retolació d'instal·lacions i oficines oficials, tal com hem dit.

Quant a la segona qüestió plantejada, cal dir que, com sap, els expedients de referència es van iniciar com a conseqüència d'escrits que els interessats van dirigir a esta institució, íntegrament redactats en valencià.

En conseqüència, i com a garantia dels drets reconeguts en la LUEV, li vam fer la petició d'informe en la llengua triada pels interessats, és a dir, en valencià; tanmateix, l'informe que vosté ens ha remés està redactat íntegrament en castellà.

Una de les conseqüències essencials que es deriven dels mandats continguts en els preceptes anteriorment esmentats és el dret que assistix a qualsevol ciutadà, en les seues

relacions amb l'administració, a triar la llengua en què vol que es produïsquen les comunicacions i la tramitació dels expedients; i d'este dret sorgix el correlatiu deure de l'administració de respectar esta elecció i d'emprar, al llarg de tot el procediment, l'idioma que haja estat triat. D'acord amb això, l'article 11 de la Llei d'ús i ensenyament del valencià declara que:

“(…) en aquelles actuacions administratives iniciades a instància de part i en què hi haja altres interessats que així ho manifesten, l'administració actuant haurà de comunicar-los tot el que els afecte en la llengua oficial que trien, qualsevol que siga la llengua oficial en què s'haguera iniciat.

2. De la mateixa manera, siga quina siga la llengua oficial emprada, els expedients iniciats d'ofici, les comunicacions i la resta d'actuacions s'hauran de fer en la llengua indicada pels interessats”.

En el present expedient, però, la remissió de l'informe ha estat en castellà, tot i que la llengua triada pels ciutadans va ser el valencià, cosa que no s'ajusta als mandats legals anteriorment exposats.

Atenent a tot el que hem dit més amunt i de conformitat amb el que preveu l'article 29 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, reguladora d'esta institució, formulem a **l'Ajuntament de Lucena del Cid la RECOMANACIÓ** que, dins el marc de les seues competències i en futurs treballs de retolació viària, i atés que Lucena del Cid és un municipi de predomini lingüístic valencià, active els mecanismes necessaris perquè estes futures retolacions prevegen l'ús del valencià amb caràcter preferent, i d'acord amb la seua disponibilitat pressupostària.

De la mateixa manera, hem de recordar-li els deures legals que la Constitució i la legislació vigent li imposa de respectar els drets lingüístics dels administrats, i d'utilitzar en tots els procediments i en qualssevol altres formes de relació amb ells, la llengua (castellà o valencià) que trien.

Així mateix, d'acord amb la normativa citada, li agraiem que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste si accepta el suggeriment que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-lo.

Perquè en prenga coneixement, li fem saber també que, a partir de la setmana següent a la data en què s'ha dictat esta resolució, la inserirem en la pàgina web de la institució

Atentament,

José Cholbi Diego
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana